

Vicariaat Onderwijs

Jaarverslag 2024

vzw VicOG (Vicariaat Onderwijs Bisdom Gent)
Ondernemingsnummer 0408.197.972
RPR Gent, Afdeling Gent
Sint-Baafshuis
Biezekapelstraat 2, 9000 Gent
www.vicog.be
vicariaatgent@katholiekonderwijs.vlaanderen

Inhoud

Voorwoord.....	3
Het vicariaat onderwijs in 2024.....	4
Wie zijn we?	4
Wie is wie?	5
Bestuursorgaan vicariaat (vzw VicOG)	5
Team Vicariaat.....	6
Prioriteiten in de werking	7
Dienst identiteit.....	8
Godsdienstinspectie	9
Pedagogische begeleidingsdienst.....	10
Dienst Grootstedenbeleid	12
Dienst Schoolbesturen.....	14
<i>In de kijker: Vicariale netwerkdag voor bestuurders en directeurs met bestuurlijke taken</i>	<i>16</i>
Dienst Onderwijspatrimonium Bisdom Gent (OPBG)	16
<i>In de kijker: eerstesteenlegging pilootproject scholenbouw door vzw REDION in Kalken</i>	<i>18</i>
Jaarrekening VicOG	20

Voorwoord

2024 is het jaar van de populisten en de 'ongezouten meningen'. Trump wint de verkiezingen in Amerika, D'haeseleer in Ninove. Steeds meer kiezers in Westerse democratieën voelen zich aangetrokken tot radicaal-rechts. Steeds meer mensen vragen zich af of het toenemende streven naar vrijheid, openheid en gelijkheid, dat onze samenleving sinds 1968 kenmerkt, zijn limieten heeft bereikt. Het verlangen naar een sterke hand is duidelijk terug van weggeweest.

Ook in onderwijs en opvoeding klinkt de roep om meer grenzen en strikte richtlijnen. De nieuwe minister van onderwijs miste haar start niet met een smartphoneverbod tot het vierde middelbaar, verplichte bijlessen Nederlands, harde eindtermen vanaf de kleuterklas en de ongezouten mening 'dat pedagogen die willen tegenpruttelen *efkes* mogen zwijgen'.

Ik hou van vrouwen én mannen met een mening, maar ze hoeft voor mij niet ongezouten te zijn. Ik hou van nuance, van woord en wederwoord. Ik hou van politici en academici die grondig debatteren en van mening verschillen, die hun expertise in de strijd gooien, maar zonder de hoogmoed van het eigen grote gelijk.

Zijn er bijsturingen nodig in ons pedagogisch handelen? Ongetwijfeld. Levenslang leren en mee evolueren met de steeds wijzigende context zou een evidentie moeten zijn in ons onderwijslandschap. Teruggrijpen naar oude recepten alleen zal niet werken. We zullen beproefde ingrediënten moeten verwerken tot een nieuw geheel, aangepast aan de inzichten en de noden van kinderen en jongeren van vandaag. Hoe nuttig en nodig allerlei internationale tests en rankings ook zijn, ze zijn ondergeschikt aan de vraag welk soort onderwijs we willen. Dat laatste is geen kwantitatieve, maar een kwalitatieve vraag. Onderwijs gaat fundamenteel over welke toekomst we willen, over welke waarden we belangrijk vinden. Niet iedereen zal en hoeft die vraag op dezelfde manier te beantwoorden. Meer dan ooit ben ik ervan overtuigd dat we geen nood hebben aan één van bovenaf opgelegde staatspedagogie, maar dat de vrijheid van onderwijs het fundament is van een vrije samenleving. Meerstemmigheid is geen bedreiging, het is een ongekennde rijkdom. Geef schoolleiders en hun teams het vertrouwen om vanuit hun schooleigen opvoedingsproject te werken aan die meerstemmige toekomst waarin elk kind, elke jongere zijn unieke plaats kan vinden.

2024 was het jaar waarin Bruno Van Obbergen door de bisschoppenconferentie werd aangesteld als directeur-generaal van het katholiek onderwijs. Hij is een man met een mening - gelukkig geen ongezouten - en een man met een missie. Toekomst scheppen voor elk kind en elke jongere -de meest kwetsbare eerst- via kwaliteitsvol onderwijs, daar gaat het om. En daarvoor is meer nodig dan straffe uitspraken en losse maatregelen. Dat vraagt doorgedreven samenwerking tussen onze scholen om elke jongere het juiste traject te laten lopen, het vraagt samenwerking tussen onderwijsverstrekkers, tussen onderwijs en welzijn over politieke grenzen heen. Samenwerking en verbinding is wat ons onderwijs nodig heeft, het is wat onze samenleving nodig heeft.

Vanuit het vicariaat onderwijs willen we, in nauwe samenwerking met Katholiek Onderwijs Vlaanderen, de scholen van ons bisdom maximaal ondersteunen, met elkaar verbinden en verdere samenwerking stimuleren. Ons respect voor uw inzet is groot. Onze deur staat altijd voor u open.

Lieve Van Daele
Bisschoppelijk Gedelegeerde voor Onderwijs Bisdom Gent

Het vicariaat onderwijs in 2024

Wie zijn we?

Het vicariaat onderwijs is een dienst van de bisschop van Gent.

Volgens het canoniek recht is de bisschop eindverantwoordelijke voor het katholiek onderwijs in zijn bisdom. Deze verantwoordelijkheid delegeert hij naar de bisschoppelijk gedelegeerde van onderwijs en de medewerkers van het vicariaat die in verbinding met de andere diocesane diensten en in nauwe samenwerking met Katholiek Onderwijs Vlaanderen een ondersteunende werking uitbouwen voor scholen en schoolbesturen.

De zorg voor de identiteit van het katholiek onderwijs en de kwaliteit van het godsdienstonderwijs

De christelijke identiteit van het katholiek onderwijs ligt ons als vicariaat uiteraard nauw aan het hart. Het is de opdracht van elke medewerker en van de identiteitsbegeleider in het bijzonder, om zowel intern als extern in te zetten op professionalisering en enthousiasmering over dit thema dat de bestaansgrond is van onze werking als katholiek onderwijs. Ook de kwaliteit van het godsdienstonderwijs, zowel in de katholieke scholen als in het officieel onderwijs, is een belangrijke zorg die gedragen wordt door de adviseurs-inspecteurs Rooms-katholieke godsdienst van ons bisdom. De bisschoppelijk gedelegeerde is als lid van de Erkende Instantie nauw betrokken bij hun werking.

Gastheer voor de pedagogische begeleiding regio Oost-Vlaanderen

Het vicariaat is niet alleen gastheer voor de godsdienstinspectie, maar ook voor de regionale pedagogische begeleiding van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Het voorziet in voldoende bureel- en vergaderruimte, maar vooral ook in een verbindende context zodat de ondersteuning van scholen maximaal afgestemd is en indien mogelijk samen opgenomen wordt.

De draaischijf van het vicariaat

Het wekelijks vicariaal overleg op maandagnamiddag is het forum voor informatiedeling en gecoördineerde acties. Naast de bisschoppelijk gedelegeerde maken de regiocoördinator van de pedagogische begeleiding, de anker besturenwerking, de stafmedewerker grootstedenbeleid, de identiteitsbegeleider, de coördinerend godsdienstinspecteur en de directeur Onderwijspatrimonium Bisdom Gent deel uit van dit coördinerend overleg dat de brug slaat tussen de diensten onderling, de diensten van het bisdom Gent en die van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Het vicariaat als plek van verbinding tussen onderwijsverantwoordelijken

Het vicariaat is bij uitstek een plek van verbinding.

We brengen onderwijsverantwoordelijken (intern en extern) samen, voor ontmoeting en lerende netwerken, voor reflectie en inspiratie. Dat kan intern gaan om een herdenkingsmoment voor overledenen, een inspirerende start van het nieuwe jaar, een gezellige afsluiter van het werkjaar, een uitwisselingsmoment tussen de onderwijsmedewerkers van de verschillende bisdommen of een ontmoetingsmoment met de bisschop en de medewerkers van de andere diocesane diensten.

Het vicariaat is ook initiatiefnemer voor een halfjaarlijks netwerkmoment met de verantwoordelijken van het katholiek hoger en universitair onderwijs in het bisdom Gent. De vicariale netwerkdag voor schoolbesturen was in mei 2024 aan zijn derde editie toe. Het is naast de jaarvergadering van het Comité Besturen (COBES) in december een gewaardeerd moment van inspiratie en uitwisseling.

We zijn dankbaar dat onze werking gestut wordt door een sterk bestuursorgaan.

Wie is wie?

Bestuursorgaan vicariaat (vzw VicOG)

Op 26 januari 2024 werd Bram Verheye door de bisschop benoemd tot bisschoppelijk gedelegeerde voor financiën, patrimonium en personeel, in opvolging van Philip Machiels. Op 25 juni werd Bram officieel bestuurder van VicOG, in opvolging van Philip Machiels die ontslag nam.

Lieve Van Daele	Mark Block	Tomas Legrand	Katty Moeykens
			
Bisschoppelijk Gedelegeerde voor Onderwijs, Voorzitter VicOG	Bestuurder Oscar Romeroscholen Dendermonde	Algemeen Directeur Artevelde-hogeschool	Algemeen Directeur Katholiek Onderwijs Land van Waas Sint-Niklaas

Frank Pauwels	Geert Schelstraete	Robrecht Vanden Broeck	Bram Verheye
			
Voorzitter Vrij Instituut voor Secundair Onderwijs Gent	Voorzitter adviesraad volwassenen-onderwijs Katholiek Onderwijs Vlaanderen, bestuurder Connected Gent	Voorzitter Hartencollege Ninove en bestuurder Diocesaan Schoolcomité Denderstreek-Zuid Geraardsbergen	Bisschoppelijk Gedelegeerde voor financiën, patrimonium en personeel bisdom Gent

Team Vicariaat

In 2024 wijzigde de ploeg van de godsdienstinspecteurs aanzienlijk.

Op 31 augustus ging Katrien Tonnard, coördinerend godsdienstinspecteur basisonderwijs, met pensioen. Met meer dan 25 jaar inspecteur rooms-katholieke godsdienst op de teller drukte ze haar stempel op het godsdienstonderwijs in ons bisdom en in Vlaanderen.

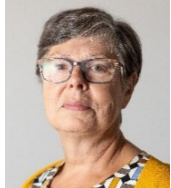
Vanaf 1 september 2024 nam Myriam De Backer haar taak als coördinerend inspecteur over.

Mieke Fagard, een nieuwkomer in 2023, besloot haar taak als leermeester godsdienst opnieuw op te nemen.

Door het afscheid van Katrien en Mieke verwelkomden we in september twee nieuwe adviseurs-inspecteurs rooms-katholieke godsdienst basisonderwijs: Annelies Bollaert (full time) en Nathalie Thyssen (half time). Samen met Myriam en Katrien De Decker vormen ze een hecht en complementair team basisonderwijs.

Eveneens op 31 augustus namen we afscheid van Marijke Van Puyenbroeck, half time godsdienstinspecteur secundair onderwijs. Na een onderwijsloopbaan als godsdienstleraar, lerarenopleider en godsdienstinspecteur geniet ze van een welverdiend pensioen. We zijn blij dat ze opgevolgd werd door Carolien Milis, die reeds half time godsdienstinspecteur was in Mechelen-Brussel en haar ervaring nu ook inzet in ons bisdom.

Lieve Van Daele	Eddy Van der Maelen	Hans Boussery	Marc Keppens	Bellinda Staelens
				
Bisschoppelijk Gedelegeerde voor Onderwijs	Vicariaat en Onderwijs-patrimonium Bisdom Gent	Grootsteden-beleid	Anker Besturen-werking	Identiteits-begeleider

Katrien Tonnard (tot 31/08/24)	Myriam De Backer (vanaf 1/09/24)	Greet Mertens	Christ De Schepper	Dirk De Smet
				
Coördinerend Godsdienst-inspecteur basisonderwijs	Coördinerend Godsdienst-inspecteur basisonderwijs	Regio-coördinator Pedagogische Begeleiding	Verbinden en optimaliseren van besturen	Stafmede-werker infrastructuur

Maithé Lievens	Mia Raman	Bruno Verhaeghe	Bernadette Wittoek	Marijke Van Puyenbroeck (tot 31/08/2024)
				
Administratief medewerker	Administratief medewerker	Administratief medewerker	Godsdienst-inspecteur secundair onderwijs	Godsdienst-inspecteur secundair onderwijs

Carolien Milis (vanaf 1/09/24)	Katrien De Decker	Annelies Bollaert (vanaf 1/09/24)	Mieke Fagard (tot 1/03/24)	Nathalie Thyssen (vanaf 1/11/24)
				
Godsdienst-inspecteur secundair onderwijs	Godsdienst-inspecteur basisonderwijs	Godsdienst-inspecteur basisonderwijs	Godsdienst-inspecteur basisonderwijs	Godsdienst-inspecteur basisonderwijs

Prioriteiten in de werking

Het bestuursorgaan van het vicariaat heeft in de loop van 2024 een nieuwe strategische oefening gemaakt om de prioriteiten te bepalen voor de periode 2025-2029. Eerder deed ze dit al voor de periode 2020-2024.

Het jaarverslag 2024 rapporteert per dienst welke acties ondernomen werden om te werken aan de prioriteiten die bepaald werden voor de periode 2020-2024. Voor de actiepunten voor de werking in het kalenderjaar 2025 hebben we ons reeds geënt op het nieuwe beleidsplan.

Legende:

P1.	In ons intern overleg: we evolueren van informatiedeling naar gedeelde en gecoördineerde aanpak.
P2-5.	We zetten in op gelijktijdig en gezamenlijk informeren en ondersteunen van al onze scholen. We gaan waar nuttig naar scholen (P2). We behartigen de belangen van alle katholieke scholen en schoolbesturen binnen Oost-Vlaanderen (P5).
P3.	We bevragen al onze medewerkers systematisch om te polsen naar opleidingsnoden en -verwachtingen. We hebben bij vorming aandacht voor identiteitsontwikkeling (P3).
P4.	We bewaken systematisch de kwaliteit van ons werk, om hoge kwaliteit te leveren op ieder deelterrein en we sturen bij waar nodig, bv. inzake communicatie (P4).

Dienst identiteit

P1. Bij vragen vanuit scholen werd systematisch gezocht naar samenwerkingsverbanden om te komen tot een gecoördineerde en gedifferentieerde benadering (bv. met school- en vakbegeleiders overleggen hoe het pedagogisch project van de school geconcretiseerd kan worden op de werkvloer en in het schoolwerkplan, met de dienst besturen opportuniteiten zoeken voor structurele verankering en dialoog met leidinggevenden, met godsdienstinspectie samen rouwvragen opnemen...)

P2 & 5. Via intervisie en schoolbezoeken werd zoveel mogelijk organisch op maat van scholen gewerkt. Er werd versterkt ingezet op het samenbrengen van lerende netwerken voor informatiedeling en oplossingsgericht werken. Er werd ook verder gewerkt aan de uitbouw van een vrijwilligersteam dat voor rouwzorg, pastorale trajecten en levensbeschouwelijke gesprekken op vraag en dichtbij de scholen kan ondersteunen.

P3. Tijdens overlegmomenten en operationele teamdagen was er gelegenheid om de identiteitsontwikkeling van medewerkers te versterken door toelichting over specifieke items zoals de kapstokkennota over levensbeschouwelijke kentekens, de quickscan, de concretisering van een opvoedingsproject op 5 domeinen (Mensen, Momenten, Muren, Middelen, Modellen), de engagementsverklaring en aanvangsbegeleiding.

P4. Door het Vlaanderenbreed organiseren van een identiteitsgericht vormingsaanbod (bv. visiedagen, voorstelling Leeftochtmaterialen, ProFs en CVA sessies...) kon aan We Share ook een digitale evaluatie gekoppeld worden die de kwaliteit van het aanbod en de tevredenheid van deelnemers bevroeg. Op basis daarvan kunnen beleidskeuzes bijgestuurd worden.

Actiepunten voor 2025:

- Verder werken aan afstemmen en transparant maken van het traject voor een nieuw eigentijds opvoedingsproject (EOP) met de pedagogisch begeleiders BaO, BuO en vervolgens ook met SO.
- Opstarten van een resonantiegroep identiteit, waarvan één schoolbegeleider secundair, één schoolbegeleider basis en één lid van de godsdienstinspectie deel uitmaken. Het doel is om per schooljaar driemaal online gedurende één uur af te stemmen om te bespreken of het aanbod van de identiteitsbegeleider doelgericht, effectief en afgestemd is op de noden van de scholen.
- Op Microsoft Teams een kanaal aanmaken waar alle trajecten te volgen zijn door de schoolbegeleiders basis, secundair en buitengewoon.
- Vlaanderenbreed een poster maken ('Het zit in het ruisen van de bladeren') om onze kernopdrachten te visualiseren voor de collega-schoolbegeleiders; vanuit een redactiegroep het nieuwe thema van Leeftocht vormgeven, deelnemen aan de themadag 'Iedereen Welkom' (identiteit in diversiteit), inhoudelijk afstemmen met het aanbod Profs BaO en als verantwoordelijke alle data Vlaanderenbreed inplannen en aanzetten tot een gelijkgericht aanbod.
- Op de operationele teamvergaderingen met de schoolbegeleiders uitleg geven over de nieuwe visie van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, kruispuntdenken en de identiteitsdriehoek.
- Intake gesprekken voeren m.b.t. 10 trajecten die eerder voorbereid werden.
- Gestalte geven aan het aanbod dat gelanceerd werd rond rouwverwerking, pedagogisch project (in samenwerking met dienst kwaliteit) en een 2-daagse voor de pastorale gangmakers op school.
- Verderzetten van de inhoudelijk werking van drie opgestarte werkgroepen: rouwverwerking, pastorale werking en geloofsgesprekken en blijven inzetten op groepsvorming.

Godsdienstinspectie

P1 & P2. We organiseerden voor alle niveaus 'Dagen van de godsdienst' met een rijk aanbod aan werkwinkels. Er was opnieuw samenwerking tussen lager en secundair (buitengewoon) onderwijs.

We zetten extra in op de begeleiding en vorming van leraren godsdienst in de derde graad SO in het GO! omwille van het project interlevensbeschouwelijke dialoog (ILD) waarbij leerlingen 1 uur in het eigen levensbeschouwelijke vak zitten en 1 uur samen met de verschillende levensbeschouwelijke vakken.

P1 & P4. Er werd Vlaanderenbreed verder gewerkt aan de actualisatie van het leerplan RKG voor het lager onderwijs. Het geactualiseerde leerplan wordt op 27 mei 2025 voorgesteld. Er wordt daarbij een ingroeperiode van twee jaar voorzien waarin nog wordt toegestaan om te werken met het voorgaande leerplan. Vanaf 1 september 2027 wordt enkel met het vernieuwde leerplan gewerkt. Voor de actualisering van het leerplan werd een stuurgroep opgericht met als leden: Didier Pollefeyt, Hein Van Renterghem, Jürgen Mettepenningen en 3 inspecteurs-adviseurs RKG Sophie Veulemans (bisdom Mechelen-Brussel), Marga Devalck (bisdom Mechelen-Brussel) en Katrien De Decker (bisdom Gent).

P1 & P4. Naar aanleiding over de passage in het regeerakkoord over de toekomst van de levensbeschouwelijke vakken werden er zowel in het lager als het secundair officieel onderwijs inspanningen gedaan om de leerkrachten te informeren en verder te ondersteunen in deze nieuwe ontwikkelingen.

P2. De godsdienstinspectie secundair onderwijs verstuurt maandelijks een nieuwsbrief, Gen(t)sters, naar alle godsdienstleraren zowel in het KOV als het OO. Deze nieuwsbrief informeert over vormingen, initiatieven en geeft de leraren de kans om lesimpulsen en projecten met elkaar uit te wisselen. Via de website Kerknet kunnen alle nieuwsbrieven van schooljaar 2024-2025 bekeken worden.

P2-5. We organiseerden vormingsdagen en netwerken voor de leerkrachten godsdienst die in de officiële scholen werken.

P2-5 & P4. We zetten blijvend in op de kwaliteitsbewaking van het vak rooms-katholieke godsdienst door klasbezoeken, studiedagen, lerende netwerken en feedbackgesprekken met godsdienstleerkrachten en gesprekken met directies. Het team godsdienstinspectie basisonderwijs zette verder in op de implementatie van het O(h)M(y) G(odsdienst) traject in de katholieke basisscholen. Alle directies ontvingen concrete werkvormen om met hun team in gesprek te gaan rond identiteit en de kwaliteit van het vak katholieke godsdienst.

P2-5 & P4. In een aantal katholieke basisscholen werden op studiedagen per school of scholengemeenschap de 10 intenties voor een geactualiseerd leerplan lager onderwijs voorgesteld. De vraag wie in de toekomst het vak RKG zal geven en wat kwaliteitsvol godsdienst geven betekent, wordt met de teams verkend en verder opgevolgd.. Naar aanleiding hiervan werd ook aan de inspecteur-adviseurs RKG de conceptnota van de Vlaamse bisschoppen en de EI voorgesteld: *'Verbreden, verdiepen en diversifiëren: toekomst met het vak RKG: kwaliteitsvol en organiseerbaar.'*

P2-5 & P4. De godsdienstinspectie secundair onderwijs zette in op de begeleiding van vakgroepwerking en op het online lerend netwerk voor het buitengewoon secundair onderwijs.

Actiepunten voor 2025

- Implementatie van het geactualiseerde leerplan RKG voor het basisonderwijs.
- Implementatie van de conceptnota van de Vlaamse bisschoppen en EI.
- Lerende netwerken uitbouwen met specifieke doelgroepen (o.a. kleuteronderwijs, buitengewoon onderwijs, zij-instromers, startende leermeesters RKG, godsdienstleerkrachten en directeurs in het katholiek lager en secundair onderwijs).
- Uitwerken van kwalitatieve vorming voor godsdienstleerkrachten lager en secundair onderwijs in studiedagen, nascholing en in begeleiding.
- Het OMG traject met schoolteams katholieke basisscholen verder implementeren.
- Op vraag van vakwerkgroepen godsdienst zal de godsdienstinspectie secundair onderwijs aansluiten bij een vakvergadering om specifieke vragen te bespreken.
- Opvolging van de gestarte alternatieve projecten n.a.v. het lerarentekort in het secundair onderwijs.
- Aanwezigheid van de godsdienstinspectie in de katholieke lerarenopleidingen in de afstudeerweek voor studenten lager en secundair onderwijs.

Dag van de Leermeesters 23.01.2024

Pedagogische begeleidingsdienst

Naar jaarlijkse gewoonte dienden we op 15 november ons Begeleidingsverslag 2023-2024 in bij de overheid. In het Begeleidingsverslag 2023-2024 nemen we je mee in het verhaal dat we gedurende het voorbije schooljaar samen met de scholen, centra en onderwijsinternaten schreven. We maken je aan de hand van de vier decretale doelstellingen van de pedagogische begeleidingsdiensten wegwijs in onze activiteiten en blikken terug op de belangrijkste realisaties. Ben je benieuwd te lezen hoe de bijdrage van de pedagogische begeleiders het verschil maakte voor de pedagogische begeleiding van Katholiek Onderwijs Vlaanderen? Ontdek het via de onderstaande link in ons Begeleidingsverslag 2023-2024.

Dit is het tweede jaarverslag dat hoort bij het Begeleidingsplan 2022-2025. Begeleiden is meer dan ooit teamwerk: verbindingspersonen, schoolbegeleiders, vakbegeleiders, identiteitsbegeleiders... dragen allemaal vanuit hun specifieke expertise hun steentje bij in onze multidisciplinaire teams. De pedagogische begeleiders inspireren, motiveren en begeleiden dag in dag uit de verschillende doelgroepen in onze onderwijsinstellingen. Zoals door verschillende recente rapporten bevestigd wordt, is de pedagogische begeleiding een belangrijke partner voor het vormgeven van de professionalisering van leraren, directeurs en schoolteams.

Om onze rol als duurzame en schoolnabije partner verder waar te maken, vragen we - samen met de andere pedagogische begeleidingsdiensten - vertrouwen van de Vlaamse overheid. Tegelijkertijd willen we elke begeleider van harte danken om met zoveel enthousiasme en engagement het afgelopen schooljaar tal van begeleidings- en professionaliseringsinitiatieven te ontplooiën die bijdroegen aan een kwaliteitsvolle dienstverlening. Ook wanneer het leerproces van kinderen en jongeren in het gedrang komt, gaan we altijd opnieuw samen met het schoolbeleid en het voltallige schoolteam de uitdaging aan.

Actiepunten voor 2025:

- We hebben uitdagende maanden voor de boeg. Niet alleen hebben we de ambitie om het *Begeleidingsplan 2025-2030* vorm te geven in nauwe afstemming met het beleidsplan van Katholiek Onderwijs Vlaanderen; tegelijkertijd verwachten we in het voorjaar van 2025 de volgende audit van de pedagogische begeleidingsdiensten.
- Vanuit het PDCA-denken werd EDBI-Katholiek Onderwijs Vlaanderen voor de diverse begeleidingsvormen op het einde van het schooljaar geëvalueerd en bijgestuurd. In de herwerkte versie voor het huidige schooljaar blijft de nadruk liggen op het inventariseren van gepercipieerde effecten op korte en (waar relevant) middellange termijn, het beoordelen van een aantal kenmerken van begeleiding en het evalueren van de mate waarin concrete doelen van een begeleidingsinitiatief behaald werden. Dat laat ons toe om de vinger aan de pols te houden over de algemene kwaliteit van het geleverde begeleidingswerk.
- We mogen trots zijn op wat we in 2023-2024 samen bereikt hebben. We zetten onze eigen sterktes verder in de verf en bouwen, waar relevant, onze samenwerkingsverbanden met de overheid, de andere pedagogische begeleidingsdiensten, hogescholen, onderzoekscentra, middenveldorganisaties en universiteiten onverminderd verder uit. Vanaf dit schooljaar willen we ook met Leerpunt op een constructieve manier samenwerken.

We wensen je heel veel leesplezier toe bij het verkennen van ons begeleidingswerk van het schooljaar 2023-2024.

Link op de pro-website: [Begeleidingsverslag 2023-2024](#)

Dienst Grootstedenbeleid

Belangenbehartiging

P2-5. Een immer terugkerend actiepunt in de operationele dagdagelijkse werking van de dienst grootstedenbeleid betreft de belangenbehartiging van alle katholieke scholen bij de vele Gentse overlegfora en werkgroepen en bij het kabinet onderwijs van de stad Gent. In functie daarvan worden maandelijkse overlegmomenten georganiseerd met de coördinerende directeurs van de Gentse scholengemeenschappen, indien nodig roepen we ad hoc de schoolbesturen samen om te overleggen.

P4. We blijven alert door aanwezig te zijn op alle stedelijke overlegorganen voor wat centraal staat in de belangbehartiging, namelijk de gelijke behandeling van alle onderwijsnetten waarbij we streven naar een transparant zicht op de financiering en de geldstromen binnen de stad. We toetsen dit af en koppelen steeds terug via de maandelijkse overlegmomenten.

Flankerend Onderwijsbeleid

P2-5. De stad Gent meer en transparanter laten inzetten op flankerend onderwijsbeleid en het uitwerken van een gezamenlijke strategie rond het decreet buitenschoolse opvang en het bijhorende dossier van de kinderopvang zijn prioritair aan bod gekomen in 2024. Door de gemeenteraadsverkiezingen viel de stedelijke overheid wat stil en beperkte alles zich tot het bewaken van een uitgezet beleid. We sensibiliseren de lokale overheid en de stedelijke diensten door ze te doordringen van de standpunten zoals die zijn uitgewerkt in het Gents memorandum door alle schoolbesturen en directies.

P1 & P4. We leggen zoveel mogelijk verschillende contacten met diverse stedelijke instanties om de gemeenschappelijke visie van het memorandum duurzaam uit te dragen. We koppelden vaak terug in functie van een streven naar een sterkere gecoördineerde aanpak met de vicariale en Vlaanderenbrede diensten.

P1. Zo ontstond in de schoot van de Guimardstraat een nieuwe werkgroep grootstedenbeleid basisonderwijs waar deze thema's aangekaart worden.

Buitenschoolse Opvang en Activiteiten (BOA)

P1 & P4. Met wisselend succes proberen we een invloed uit te oefenen op de drie proefprojecten en de beleidsontwikkelingen van de stad rond BOA. Het is een uitdaging om bij het aflopen van de projecten in 2025 de Gentse overheid ervan te overtuigen om goede praktijken om te zetten in beleid voor de toekomst.

P2-5. We behartigen daarbij de belangen van alle katholieke scholen in Gent door regelmatig in gesprek te gaan en te beraadslagen rond de volgende te nemen stappen.

P1 & P4. We koppelden met de Vlaanderenbrede dienst regelmatig terug m.b.t. het uitblijven van uitvoeringsbesluiten op niveau van de Vlaamse regering, wat de onzekerheid rond de te bewandelen weg bemoeilijkt. Het vicariaat onderwijs werkt mee aan het bepalen van een standpunt door de koepel.

Eenheid in visie en beleid

P1 & P4. Een prioriteit van onze werking oogt op het ontwikkelen van meer eenheid in visie en beleid van het Gents katholiek onderwijs en om meer als eenheid naar buiten te treden. Een eerste belangrijke stap konden we zetten door de 14 Gentse schoolbesturen te verenigen rond het gemeenschappelijk project van het Gentse memorandum, dat in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen volop werd uitgedragen en ervaren werd als een uiting van gemeenschappelijke visie vanwege het katholiek onderwijs in Gent.

Tolkenuren

P2-5 & P4 & P1. Regelmatig overleg en eenheid in visie en beleid binnen de Gentse katholieke scholen heeft er toe geleid dat er een interne financiële regeling voor tolkenuren is uitgewerkt in onderlinge solidariteit.

Vlaams Aanmeldingssysteem (VLAS)

P2-5 & P1. Het voorbije jaar is intensief gewerkt rond de overgang van MeldJeAan naar het Vlaams Aanmeldingssysteem binnen het Gentse LOP BaO en SO. Door het ontbreken van een decreet Buitengewoon Onderwijs kunnen BuBaO en BuSO nog geen gebruik maken van het VLAS, maar in Gent heeft de LOP werking in samenspraak met het Gentse stadsbestuur en de verschillende onderwijsnetten een voorlopige vorm van aanmelden kunnen realiseren ter vervanging van MeldJeAan dat volledig is stopgezet.

Actiepunten voor 2025

- De stad Gent meer en transparanter laten inzetten op flankerend onderwijsbeleid en het uitwerken van een gezamenlijke strategie rond het decreet buitenschoolse opvang en het bijhorende dossier van de voor- en naschoolse opvang zijn prioritair. We blijven daarbij werken met een sterke gecoördineerde aanpak tussen de vicariale en Vlaanderenbrede diensten.
- Om alle Gentse kinderen en jongeren op een inclusieve en gelijkwaardige manier kwalitatief onderwijs te kunnen bieden, willen de Gentse scholen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen hun verantwoordelijkheid samen met de andere onderwijsverstrekkers en de stedelijke overheid opnemen. Daartoe willen de katholieke scholen een partner zijn in het ontwikkelen van een rechtvaardig en ondersteunend onderwijsbeleid in de stad Gent. De thema's zijn divers en velerlei: BOA, kinderopvang, vroegtijdig schoolverlaten, sociaal tolken, brugfiguren, brede schoolwerking, enz. Hét instrument daarvoor, de regiegroep, verdient hierbij uitvoerig aandacht.
- Bij het aflopen van de proefprojecten van BOA, constructief meewerken met de Gentse overheid om goede praktijken uit de proefprojecten om te zetten in een degelijk toekomstgericht beleid rond BOA en kinderopvang, waarbij elk Gents kind en elk Gents schoolbestuur gelijkwaardig is.
- Het Gents katholiek onderwijs via verschillende fora stimuleren om (nog) meer eenheid in visie en beleid te ontwikkelen en als een geheel naar buiten te treden. Daartoe zetten we in op lerende netwerken rond verbindende thematieken, rond het in dialoog gaan of expertise delen m.b.t. thema's die scholen bezig houden.
- Het nieuwe Vlaamse aanmeldingssysteem voor het basis- en secundair onderwijs en de aanmeldingssystemen voor het buitengewoon basis- en secundair onderwijs begeleiden en verder concreet vorm geven (binnen het LOP).

Dienst Schoolbesturen

Het comité besturen (COBES)

P1 & P2-5. Het comité besturen (COBES) is een verkozen afvaardiging van bestuurders uit diverse schoolbesturen verspreid over het hele bisdom. De leden van COBES komen ongeveer maandelijks samen in het vicariaat onderwijs om gemeenschappelijke aandachtspunten voor schoolbestuurders te bespreken. Vanuit het COBES zetelen er afgevaardigden in de raad van bestuur en de adviesraden van Katholiek Onderwijs Vlaanderen en in de Diocesane Plannings- en Coördinatiecommissies (DPCC). In 2024 werd tweemaal een open COBES georganiseerd voor alle bestuurders vanuit de gehele regio.

Op de jaarvergadering van 10 juni 2024 werd ruim aandacht besteed aan de professionalisering van schoolleiders zowel voor het basis- als secundair onderwijs. Vervolgens bracht directeur-generaal Lieven Boeve een stand van zaken over actuele onderwijsdossiers en nieuws vanuit onze netwerkorganisatie. Het COBES nam op een feestelijke manier afscheid van Lieven met een dankwoordje en een netwerkreceptie.

Op de vergadering van open COBES van 2 december 2024 mochten we onze nieuwe directeur-generaal Bruno Vanobbergen verwelkomen. Bruno gaf een toelichting bij zijn zeven wegwijzers voor de toekomst waarbij hij zijn visie over de toekomstige organisatie/werking van de netwerkorganisatie met alle aanwezigen deelde. Vervolgens organiseerden we gesprekstafels rond de volgende 4 wegwijzers: "van een verdedigend naar een proactief enthousiasmerend verhaal", "van een verzameling van particuliere belangen/entiteiten naar een organisatie die werkt vanuit één collectief belang", "van expertmodel naar ecosysteem" en "van vijf op zeven naar zeven op zeven".

Daarnaast stond ook het thema "charter lidmaatschap Katholiek Onderwijs Vlaanderen en extra betalende dienstverlening" op het programma. Dirk Vanstappen gaf daarbij de nodige uitleg. Een verbindende netwerkreceptie was het sluitstuk van een boeiende avond.

Besturen optimaliseren en verbinden

P2-5 & P3. Ook in 2024 bleven we inzetten op ondersteuning en professionalisering van onze schoolbesturen met bijzondere aandacht voor 'kleine' besturen (o.a. weinig bevolkt of slechts één instelling). Waar wenselijk of gevraagd, zetten we verdere stappen in het verbinden en optimaliseren van die besturen. We bezochten verschillende 'éénpitters' basisonderwijs (één bestuur – één school), maakten kennis met dat bestuur en beluisterden de bezorgdheden binnen de diverse beleidsdomeinen.

P1. Tijdens de contacten met schoolbestuurders wordt ook de link gelegd met de ruimere vicariaatswerking en met de pedagogische begeleiding. Geregeld werd ook een vraag gesteld over onderwijspatrimonium waardoor ook via die weg de verbinding met het vicariaat werd versterkt.

P5. In 2024 werd het 'lerend netwerk grote besturen' (secundair onderwijs) verder geconcretiseerd en werd een nieuw 'lerend netwerk kleine besturen' (basisonderwijs) opgestart waarbij expertise over diverse thema's werd uitgewisseld.

Het schooljaar 2024-2025 is ook het laatste schooljaar van het project optimaliseren en verbinden van besturen. Met het oog op het eindrapport voor de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen werd gestart met het verzamelen van de noodzakelijke data.

Nieuwe en ervaren bestuurders

P1 & P2-5. We continueren in onze werking de vorming en professionalisering van startende en ervaren bestuurders. Specifiek voor nieuwe bestuurders wordt een vormingsavond in het Sint-Baafshuis georganiseerd waarin diverse thema's ter sprake komen: kennismaking met het vicariaat en het ruimere onderwijslandschap, wat is besturen, aansprakelijkheid, charter van goed bestuur, de 8 beleidsdomeinen, informatiebronnen ... Daarbij is netwerken en verbinden belangrijker dan informatieoverdracht.

P2-5. Naast het opzetten van specifieke lerende netwerken rond bepaalde thema's op vraag van onze besturen, worden alle bestuurders ook uitgenodigd op de jaarlijkse vicariale netwerkdag in het Sint-Baafshuis.

P2-5. Ook in 2024 werd aandacht besteed aan de internaten. We bezochten o.m. enkele van onze Gentse internaten, maakten kennis met de dagelijkse werking, luisterden naar de bezorgdheden van de bestuurders en internaatdirecteurs en gingen ook in gesprek met enkele internen.

Actiepunten voor 2025

- Opstarten van ontmoetingsmomenten op locatie tussen het vicariaat en de verschillende scholen van buitengewoon onderwijs van onze regio.
- Organiseren van ontmoetingsmomenten tussen het vicariaat en de diverse congregaties in ons bisdom.
- Verdere uitbouw van lerende netwerken voor besturen rond bepaalde thema's, zowel voor grote als voor de kleine(re) besturen.
- Actief 'dodehoekscholen' opsporen en trachten te connecteren met het vicariaat en de pedagogische begeleiding.
- 'Eenpitters' en kleinere besturen in verbinding brengen met andere besturen vanuit de zorg rond draagkracht en beleidssterkte en met het oog op bestuurlijke optimalisatie.

Open COBES 02.12.2024

In de kijker: Vicariale netwerkdag voor bestuurders en directeurs met bestuurlijke taken

Op dinsdag 14 mei werd de derde editie van de vicariale netwerkdag voor bestuurders georganiseerd vanuit het vicariaat onderwijs bisdom Gent. De doelgroep omvat zowel bestuurders als directeurs met bestuurlijke taken. Om zoveel mogelijk geïnteresseerden te bereiken en daarbij rekening te houden met wie nog in het actieve beroepsleven staat, werd de dag in twee delen aangeboden met een aanbod van werkwinkels zowel in de namiddag als 's avonds. De doelstellingen van het initiatief zijn zowel vorming als onderlinge uitwisseling en netwerking.

Er was een grote opkomst en het goedgevulde en gevarieerde programma werd enorm gesmaakt. Ook het uitgebreide aanbod van werkwinkels kon op veel bijval rekenen.

In de namiddag was er eerst een cultureel aanbod naar keuze: ofwel een bezoek aan het Lam Gods met een virtual reality tour in de kathedraal ofwel een (historische) rondleiding doorheen het Sint-Baafshuis. Daarna was er een eerste aanbod van netwerkwinkels gevolgd door een smakelijk buffet. De netwerkdag werd plenair verdergezet met een inspiratiemoment door Rik Torfs gevolgd door het avondprogramma van werkwinkels. Naar goede gewoonte werd deze ontmoetingsdag afgesloten met een netwerkreceptie.

De editie 2024 had onderstaande netwerkwinkels op de affiche:

- 1: De toekomst van scholen onder de kerktoren (Loes Vandromme)
- 2: Heeft het godsdienstonderwijs nog een toekomst? (Jeroen Hendrickx)
- 3: Bemiddelen in onderwijs (Helga Melis en Christ De Schepper)
- 4: Taaltechnologie: Alice in AI-Wonderland (Kim Expeels, Peter Van Damme en Jonathan Delmeire)
- 5: 'Een beroepsprocedure, geen zorgen?!' Juridische en praktische handvatten voor de klassenraad en het schoolbeleid (Barbara Heyde)
- 6: Bestuurlijke aansprakelijkheid (Koen Geens)
- 7: Het Rapport van de Commissie van Wijzen (Ann Verreth en Sofie Landuyt)
- 8: Op weg naar de school als 'angst-vrije gemeenschap' (Carl Snoecx)
- 9: Is onze infrastructuur klaar voor de klimaatdoelstelling van 2050? (Dirk De Smet)
- 10: De Vlaamse toetsen, een kans tot kwaliteitsontwikkeling? (Griet Van Acker)

Dienst Onderwijspatrimonium Bisdom Gent (OPBG)

Professionaliseren van schoolbesturen

P2-5. Het continu proces van inkanteling van onderwijssites in de vzw OPBG zorgt ervoor dat schoolbesturen die reeds erfpachter waren, meer vestigingsplaatsen in erfpacht krijgen van OPBG en dat nieuwe schoolbesturen toetreden tot de groep van erfpachters. Zo krijgt de bestaande werking, met daaraan gekoppeld de zorg voor de onderwijsinfrastructuur, een steeds groter wordende impact in het professionaliseren van het onderwijslandschap. In de rechtstreekse contacten tussen eigenaar en erfpachter wordt in onderling overleg gewerkt aan:

- opstellen van een masterplan infrastructuur voor alle onderwijssites van de hele vzw schoolbestuur;
- prioriteren, dimensioneren en faseren van het masterplan;
- inbrengen van het masterplan in het financieel meerjarenplan op vzw-niveau;
- optimaliseren van het gebruik van subsidies in de zoektocht naar het financieren van het mjp, waar ook een haalbare vraag naar financiële steun namens OPBG deel van uitmaakt;
- het infrastructureel en financieel meerjarenplan aanwenden als een dynamisch beleidsdocument dat continu (en minstens jaarlijks) geüpdatet wordt door het bestuursorgaan van de vzw schoolbestuur;
- indien van toepassing: de schoolbesturen overtuigen van het belang van het opmaken van een apart erfgoedossier om het in te voegen in het infrastructureel en financieel meerjarenplan.

P1 & P2-5. De expertise wordt ook gedeeld met niet-erfpachters van OPBG:

- In samenwerking met de Dienst Besturen van het vicariaat, neemt OPBG ook initiatief om schoolbesturen samen te brengen om expertise, ook breder dan alleen maar het beleidsdomein infrastructuur, te delen.
- Op de jaarlijkse vicariale netwerkdag voor besturen verzorgt de stafmedewerker infrastructuur een vorming rond een actueel onderwerp. In 2024 was dat: 'is onze infrastructuur klaar voor de klimaatdoelstelling van 2050? Verduurzamen en energieneutraal maken van schoolinfrastructuur, CO2-neutraal en circulair bouwen'.

Scholenbouw met vzw Redion (Realisatie Diocesane Onderwijsinfrastructuur)

P4. Onder de operationele leiding van stafmedewerker infrastructuur Dirk De Smet zijn de infrastructuurprojecten (Kalken, Deftinge, Wetteren) van bouwheer-vzw Redion in 2024 elk in zijn eigen tempo verder geëvolueerd. De projecten in Kalken en Deftinge worden intern ook opgevat als de twee pilootprojecten die met voortschrijdend inzicht gestalte geven aan officiële procedures en documenten: plan van aanpak, recht van opstal, huurcontract, samenwerkingsovereenkomst.

In Kalken werd in september 2024 de eerste steen gelegd, zie verderop in de rubriek 'In de kijker'.

Vorbereiding netwerkmoment voor schoolbesturen-erfpachters van OPBG

P2-5 & P4. In de loop van 2024 heeft een werkgroep zich binnen het bestuursorgaan van OPBG gebogen over de voorbereiding van een netwerkmoment waarop alle schoolbesturen-erfpachters worden uitgenodigd. Daarin zullen aan bod komen:

- hoofdlijnen van de ondersteunende werking
- kerncijfers van de werking van vzw OPBG
- gelegenheid tot vraagstelling en netwerking
- aanbod van vorming en expertisedeling

De vooropgestelde datum voor het netwerkmoment is dinsdag 7 januari 2025.

In het jaarverslag 2025 komen we hierop terug.

Actiepunten voor 2025

- Een netwerkmoment organiseren voor alle schoolbesturen-erfpachters van OPBG, zoals hierboven aangegeven.
- Schoolbesturen sensibiliseren om een erfgoedossier aan te leggen (indien van toepassing op hun infrastructuur) en daarvoor beroep te doen op externe expertise, om subsidiëring van infrastructuurplannen te optimaliseren.
- Blijven inzetten op professionalisering van alle schoolbesturen
 - o door de werkwijze van OPBG met zijn schoolbesturen-erfpachters te delen met andere schoolbesturen;
 - o door de stafmedewerker infrastructuur in te zetten in door Katholiek Onderwijs Vlaanderen Vlaanderenbreed aangeboden vormingsmomenten over masterplanning;
 - o door vorming aan te bieden in een netwerkwinkel van de vicariale netwerkdag voor besturen.
 - o door een actieve rol te spelen in het samenbrengen van schoolbesturen voor expertisedeling (in samenwerking met de Dienst Schoolbesturen).
- Op zoek gaan naar concrete initiatieven op het vlak van klimaatvriendelijke en klimaatneutrale schoolinfrastructuur voor de toekomst.
- Ingebruikname van de nieuwe school, gebouwd door vzw Redion in Kalken.

Bouwproject Kalken

In de kijker: eerstesteenlegging pilootproject scholenbouw door vzw REDION in Kalken

Een beetje geschiedenis

In de 19de eeuw richtte de congregatie van de zusters van de H. Vincentius à Paulo een kleuter- en lagere school op in Kalken. Decennialang genoot de Sint-Denijsschool, op twee vestigingsplaatsen aan de Kouterstraat, een sterke reputatie van kwaliteitsvol onderwijs. Door de stijgende leerlingenaantallen werd doorheen de jaren regelmatig bijgebouwd naast de oorspronkelijke infrastructuur die dateerde uit 1888. Ondertussen zijn de schoolgebouwen sterk verouderd en aan een ingrijpende update toe om te kunnen voldoen aan de noden van hedendaags en voldoende comfortabel onderwijs.

De recente zoektocht naar middelen en expertise om het patrimonium te verbeteren en de continuïteit van het katholiek onderwijs te garanderen

In oktober 2018 heeft de vzw Parochiale Werken Sint-Dionysius Kalken de onderwijseigendommen – mét de bijhorende zorg ervoor – in de Kouterstraat overgedragen naar de vzw Onderwijspatrimonium Bisdome Gent. Het jaar daarop, in 2019, heeft het schoolbestuur vzw Parochiale Scholen Sint-Denijs een huursubsidiedossier ingediend bij AGION en de toezegging van de aangevraagde subsidies ook bekomen.

In de schoot van de nieuwe eigenaar OPBG, die een financieel ondersteunende rol aanbiedt aan zijn schoolbesturen-erfpachters, werd in november 2021 de vzw REDION opgericht, die het bouwheerschap kon opnemen voor nieuwbouw met huursubsidie.

Aan de slag met het pilootproject van de vzw REDION.

De expertise van REDION bij de aanpak van een complex bouwproces, biedt het schoolbestuur de noodzakelijke professionele ondersteuning en begeleiding. Prioriteiten zijn hierbij steeds:

- een efficiënt en rationeel gebruik van ruimte en oppervlakte
- een "State of the art" gebouw dat duurzaam voldoet aan actuele regelgeving
- een strenge financiële opvolging binnen een realistisch budget
- een correcte maar strakke planning bij de uitvoering van het project

Voor de opmaak van het projectdossier, de aanstelling van een ontwerpteam, het verkrijgen van de omgevingsvergunning en de aanbesteding voor een aannemer werd samen met het schoolbestuur en de directie een intensief traject doorlopen door het daartoe samengestelde lokale bouwteam. Er werd in deze gekozen om de twee vestigingsplaatsen op één site samen te brengen met:

- een vereenvoudiging van de pedagogische organisatie van de school
- een compacter gebruik van de beschikbare terreinen
- en een mogelijk betere financiële haalbaarheid

De bouwwerken, gestart in de zomervakantie van 2024, werden in feeststemming met een eerstesteenlegging onthaald op 20 september 2024. Toen nog kersvers directeur-generaal van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, Bruno Vanobbergen, maakte deze dag bijzonder met zijn aanwezigheid in een eerste officieel schoolbezoek. Ondertussen verrees de ruwbouw uit de Kalkense grond en wordt er met grote verwachtingen uitgekeken naar 1 september 2025 om het nieuwe schoolgebouw in gebruik te nemen.

Eerstesteenlegging op 20.09.2024

(met dank aan Caroline De Ridder, Tamara Van Loo en Dirk De Smet voor hun inbreng in dit artikel)

Jaarrekening VicOG

De jaarrekeningen van vzw VicOG kunnen ingekeken worden op de website van de nationale bank:

<https://www.nbb.be/nl/balanscentrale/raadplegen/de-toepassing-consult>